

Arbeidsmarktdynamiek en sociale zekerheid: een blik in de toekomst

Frank A.G. den Butter

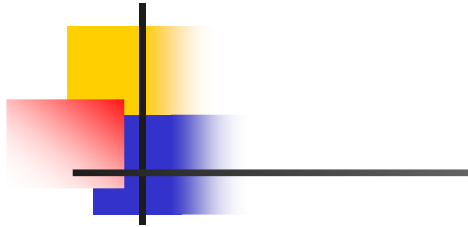
VU/RITM

NGSZ bijeenkomst "Op-Weg-Naar-Huis"

Aanpak werkloosheid: hervorming of
stilstand?

UWV, Amsterdam, 20 juni 2013.

CARTOON: TOM JANSSEN

opinie

50 miljoen euro voor stageplaatsen

Het kabinet zet 50 miljoen euro extra in om jeugdwerkloosheid tegen te gaan. Maar wat te doen met dat geld? Jongeren langer scholen? Nee, zegt hoogleraar Frank den Butter. Laat ze werkervaring opdoen. Geef ze stageplaatsen volgens een gestandaardiseerd systeem.

Het kabinet trekt 50 miljoen euro extra uit in 2013 en 2014 om de jeugdwerkloosheid te bestrijden. Hoe kan dit bedrag het beste worden besteed om zo veel mogelijk jongeren aan het werk te krijgen? Natuurlijk helpt extra scholing om de kans van jongeren op werk in deze moeilijke tijden te verhogen. Maar vaak betekent extra scholing ook gewoonweg een uitstel van het probleem om een baan te vinden. Daarom vind ik het veel belangrijker dat jongeren werkervaring opdoen. Het verrichten van een stage biedt daartoe een uitgelezen mogelijkheid. Zo'n stage heeft veel voordelen

boven nog wat langer in de klas of in de collegebanken zitten.

In de eerste plaats krijgen de stageanten een indruk van wat het werken in de praktijk inhoudt. Daarbij kunnen ze meeleven hoe hetgeen zij geleerd hebben in de praktijk kan worden toegepast. Zij zelf hebben dan beter zicht op welke vervolgopleiding eventueel nuttig is. Bovendien kunnen zij werkervaring in de stage op hun cv vermelden. Voor de werkgevers bieden de stages een uitgelezen mogelijkheid om te zien hoe de jongeren in hun bedrijf passen. Zo betekent een stage vaak een opstap naar een baan, waarbij de werkgevers flink wat zoekkosten uitsparen.

Daartoe is het wel nodig een uniform en gestandaardiseerd systeem voor stageplaatsen op te zetten. Nu is er nog veel onduidelijkheid, zowel bij de onderwijsinstellingen als bij de bedrijven die stages aanbieden, van wat er verwacht mag worden en hoe

de regels zijn. Dat brengt hoge transactiekosten met zich mee en maakt stages niet populair. Met de moderne ict moet dat toch beter te regelen zijn, met zo min mogelijk rompslomp voor de aanbieders van stages. Laat de regering daar de 50 miljoen euro aan besteden, in brede zin, dus niet alleen in techniek. De ambassadeur voor de aanpak van de jeugdwerkloosheid die de regering voor ogen staat, kan dan de gedaante aannemen van een gebruikersvriendelijke marktplaats met eenduidige regels voor stagecontacten en -contracten. *

Frank den Butter, hoogleraar Algemene Economie, VU Amsterdam

Ook wat te delen met de lezers van Sprank? Mail uw opiniebijdrage naar: sprank@stimulansz.nl.

sprank* 4 april 2013

Programma

- Wat weten we?
- Wat willen we weten?
- Blik op de toekomst

Wat weten we?

- **WRR (2000): Doorgroei van arbeidsparticipatie**

Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, 2000, *Doorgroei van Arbeidsparticipatie*, Rapporten aan de Regering nr. 57 (SDU Uitgevers, Den Haag), ISBN 90 12 09070 9, 302 blz.; Butter, F.A.G. den, en C.A. Hazeu, 2000, Doorgroei van arbeidsdeelname mogelijk?, *Economisch Statistische Berichten*, 85, blz. 684-686.

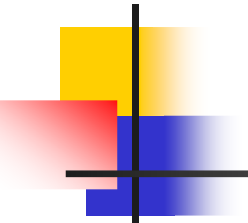
- Houd de geboortegolfgeneratie (ouderen) aan het werk
- Optimale arbeidsmarktdynamiek
- Denk aan “zingevingargument”
- Laat loonprofielen aansluiten op productiviteitsprofielen (salarisverlaging voor degenen met een slechte “outside option”)
- [Maak werk van ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid]

Houd de ouderen aan het werk

Wat weten we?

- **Bruil et al., Meting arbeidsmarktdynamiek volgens SSB:** Bruil, A., F.A.G. den Butter en P. Kee, 2010, The definition of a job and the flow approach to the labour market; a sensitivity analysis for the Netherlands, *Statistics Netherlands Discussion Paper* 10011; Bruil, A., F.A.G. den Butter en P. Kee, 2011, Baandefinitie en meting van arbeidsmarktdynamiek, *Economisch Statistische Berichten*, 96, blz. 86-88.
- Confrontatie banenstromen <-> personenstromen (arbeidsvraag <-> arbeidsaanbod).
- Drie dimensies van een baan: (i) de minimum omvang (bijvoorbeeld 12 uur per week), (ii) de minimum lengte (bijvoorbeeld 3 maanden) en (iii) het al dan niet meetellen van vacatures.
- Arbeidsmarktdynamiek in ons land is vooral gevoelig voor de lengte van de baan. Kortdurende banen veroorzaken veel dynamiek.
- In 2004: baancreatie plus baanvernietiging totaal: 3,2 milj.; alleen banen > 1 jaar: 1 milj.; instroom plus uitstroom personen: totaal: 6,6 milj.; banen > 1 jaar: 1,9 milj.

"Well I'd prefer short term contracts."

© Original Artist / Search ID: jmi0181

Rights Available from CartoonStock.com

Wat weten we?

- Aanpassing arbeidsvraag en arbeidsaanbod (geen “lump of labour fallacy”, geen permanente verdringing)
- Schokken brengen arbeidsmarkt uit evenwicht (welke schokken?)
- Baanvindkans bij ouderen kleiner dan bij jongeren
- Baanvindkans lager bij langere werkloosheid
- Baanvindkans hoger bij bestaande baan dan bij werkloosheid (?)
- Berghuis (2013): verschuiving van productiebanen (“transformatiebanen”) naar transactiebanen; in Nederland zijn momenteel meer transactiebanen dan transformatiebanen

zie b.v. Butter, F.A.G. den, 2010, Richt innovatiebeleid op type economische activiteit, niet op de traditionele bedrijfstak, *Me Judice*, 4 december 2010.

Wat weten we?

- Beroep op sociale voorzieningen (UWV, 2013)
- Bij UWV negatief vermogen van fondsen voornamelijk vanwege Awf (WW na 6 maanden): baten: 3,3 mrd; lasten 7,7 mrd: tekort: 4,4 mrd (was in januari 4,1 mrd): zie Butter, F.A.G. den, 2013, Fiscalisering van de WW, *Economisch Statistische Berichten*, 98 (4660), blz. 301-303.
- Deze fiscalisering van de werknemersverzekering zet zich ook in 2014 voort; werkgeverspremie gaat met 0,72% omhoog (afgesproken 1,3 mrd) maar moet met 2,08% omhoog om kostendekkend te zijn.
- Sociaal akkoord 2013: geen fiscalisering WW na 2020, maar 50-50 bijdragen werkgevers en werknemers moeten koopkrachtneutraal zijn: versobering WW; adviesaanvraag SER
- Volksverzekeringen AOW en AWBZ zijn voor de helft gefiscaliseerd.

Wat willen we weten?

- Baancreatie via vacatures en/of spontaan
- De mate waarin baanwisselingen vacatures opleveren
- Rol zzp'ers in arbeidsmarktdynamiek
- Rol uitzendkrachten in arbeidsmarktdynamiek (andere baandefinitie CBS <-> UWV?)
- Regelmatige update van SSB gegevens over arbeidsmarktdynamiek: koppeling met gegevens UWV

Wat willen we weten?

- Arbeidsmarktdynamiek tussen/binnen bedrijfstakken en beroepsgroepen (functionele indeling arbeidsmarktdynamiek)
- Uitwerking schokken op arbeidsmarktdynamiek (tijdelijk <-> permanent; conjunctureel <-> structureel; aanbod <-> vraag; landspecifiek <-> sectorspecifiek <-> bedrijfsspecifiek (idiosyncratisch) <-> beroepsspecifiek)
- Baanvindkans werkenden > baanvindkans werklozen (bij verlenging ontslagtermijn)

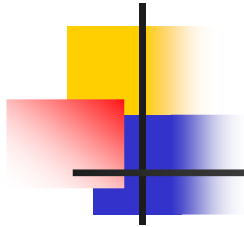
Montfoort, K. van, F.A.G. den Butter en G.T.J. Weitenberg, 2003, Unemployment dynamics, and the propagation of aggregate and reallocation shocks in the Netherlands, *De Economist*, 151, blz. 253-270.

Blik op de toekomst

- WW blijft werknemersverzekering: terugdraaien fiscalisering
- Versobering WW: van Bismarck (werknemersverzekering) naar Beveridge (volksverzekering, sociale voorziening): spiegeling aan Hartz IV: zie Butter, F.A.G. den, 2012, Duitse bazaarconomie staat een arbeidsmarkt wonder niet in de weg, *Me Judice*, 9 juni 2012
- Verdere fiscalisering volksverzekeringen en sociale voorzieningen
- Aanpassing sociale voorzieningen aan arbeidsverleden en individuele situatie: meer differentiatie in uitkeringen
- Eenvoud in regelingen is niet langer noodzakelijk: regelingen moeten codificeerbaar zijn en fraudebestendig
- Aanvullende volksverzekering tegen werkloosheid voor zzp'ers
- Herziening ontslagrecht: garantie opbouw bedrijfsspecifiek kapitaal; uitruil salarisverlaging baan zekerheid (zie Butter, F.A.G. den, 2013, Salarisverlaging houdt de ouderen aan het werk, *Me Judice*, 16 januari 2013.

Toekomstbeeld?

